

NOTAT

5. oktober 2021

Lovforslag om ændring af lov om anvendelsen af visse af Den Europæiske Unions retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v. (Ophævelse af forbud mod teknisk bistand og indførelse af straffebestemmelse for ny kontrol med cyberovervågningsprodukter)

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at konsekvensrette bemyndigelsesloven i forbindelse med den nye EU-forordning om eksportkontrol af produkter med dobbelt anvendelse (dual-use forordningen).

Med den nye EU-forordning indføres bl.a. en ny kontrol med cyberovervågningsudstyr, der kan anvendes til krænkelse af menneskerettigheder samt et krav om tilladelse til at yde teknisk bistand i visse tilfælde. Med lovforslaget indføres derfor en ny straffebestemmelse for overtrædelse af den nye kontrol med eksport af cyberovervågningsudstyr ud af EU. Lovforslaget ophæver desuden et eksisterende dansk forbud om at yde teknisk bistand i visse situationer, da dette i stedet erstattes af et fælles krav på EU-niveau.

Den nye EU-forordning om kontrol med dual-use-produkter træder i kraft den 9. september 2021. Det foreslås, at den danske lovændring træder i kraft ved vedtagelse.

Forslaget er sendt i høring den 28. maj 2021 med høringsfrist den 9. juli 2021 til i alt 40 myndigheder, organisationer m.v.

Der er modtaget skriftlige høringssvar fra 12 af de 40 hørte myndigheder, organisationer m.v. samt et telefonisk høringssvar. Heraf har to haft bemærkninger til udkastet til lovforslag, hvilket gennemgås og kommenteres nedenfor. Disse høringssvar har givet anledning til to redaktionelle ændringer i bemærkningerne til lovforslaget.

2. Bemærkninger

2.1 Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv bemærker generelt, at det er vigtigt med vejledning til de relevante virksomheder herunder en opsøgende indsats, samt at ikke alle virksomheder med dual use-produkter er opmærksomme på, at de er omfattet af eksportkontrolreglerne.

2.2 Specifikke bemærkninger

Dansk Industri (DI) foreslår, at man ændrer teksten i bemærkningerne til lovforslaget vedrørende indførelse af straffebestemmelse, hvor de gældende regler for catch-all-bestemmelserne i artikel 4 i EU-forordning nr. 428/2009 beskrives. DI foreslår konkret, at den understregede del udgår af følgende sætning: *”Derudover er der krav om orientering af den kompetente myndighed (Erhvervsstyrelsen), hvis en eksportør selv har kendskab til, at en eksport af ikke-listede produkter med dobbelt anvendelse helt eller delvis er eller kan være bestemt til en af de ovennævnte anvendelser.”*

Dansk Erhverv (DE) foreslår, at man ændrer teksten i bemærkningerne til lovforslaget vedrørende indførelse af straffebestemmelse, hvor artikel 5, stk. 2, i EU-forordning 2021/821 vedrørende krav om orientering af Erhvervsstyrelsen i tilfælde, hvor en eksportør har kendskab til en risiko for misbrug til krænkelse af menneskerettigheder i forbindelse med en eksport af cyberovervågningsprodukter. DE foreslår at tilføje den understregede tekst i bemærkningerne: *”På tilsvarende måde som catch-all-bestemmelserne i artikel 4, indføres også i artikel 5 et krav om orientering af myndigheden (Erhvervsstyrelsen), hvis en eksportør selv har specifikt og konkret kendskab på baggrund af eksportørens passende omhu/due diligence findings til en risiko for denne type anvendelse af cyberovervågningsprodukter, som eksportøren agter at eksportere. Erhvervsstyrelsen skal i disse tilfælde ligeledes afgøre, hvorvidt der kræves tilladelse til eksporten.”*

Kommentar

I bemærkningerne til lovforslaget vedrørende det fælles EU-retsgrundlag for eksportkontrol med produkter med dobbelt anvendelse (dual-use-produkter) gengives bl.a. ordlyden af henholdsvis artikel 4, stk. 4, i den nugældende dual-use-forordning (EU-forordning nr. 428/2009) og artikel 5, stk. 2, i den nye dual-use-forordning (EU-forordning 2021/821).

Af artikel 4, stk. 4, fremgår følgende: *”Hvis en eksportør har kendskab til, at produkter med dobbelt anvendelse, som han agter at udføre, og som ikke er opført på listen i bilag I, helt eller delvis er bestemt til en af de i stk. 1-3 nævnte anvendelser, skal han meddele dette til de i stk. 1 omhandlede myndigheder, som afgør, om det er hensigtsmæssigt at kræve tilladelse til udførslen.”*

På den baggrund vurderes det, at tekststykket "*eller kan være*" bør udgå, eftersom dette ikke fremgår af artikel 4, stk. 4, i den nugældende forordning.

Af artikel 5, stk. 2, fremgår følgende: "*Hvis en eksportør i henhold til sin procedure for passende omhu har kendskab til cyberovervågningsprodukter, som eksportøren agter at eksportere, og som ikke er opført på listen i bilag I, og helt eller delvis er bestemt til en af de i nærværende artikels stk. 1 omhandlede anvendelser, meddeler eksportøren dette til den kompetente myndighed. (...)*"

På den baggrund vurderes det, at tekststykket "*i henhold til sin procedure for passende omhu*" bør indsættes i bemærkningerne til lovforslaget vedrørende artikel 5, stk. 2, i den nye dual-use-forordning, så bestemmelsen beskrives retvisende. Der vurderes dog ikke at være grundlag for at indsætte det af DE foreslåede tekststykke "*specifikt og konkret kendskab*", da dette ikke fremgår af artikel 5, stk. 2.

3. Oversigt over hørte organisationer, myndigheder m.v.

Advokatrådet

Advokatsamfundet

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Danish Export Association

Dansk Erhverv

Dansk Industri

Dansk Institut for Internationale Studier

Dansk Institut for Menneskerettigheder

Dansk Transport og Logistik

Danske Advokater

Danske Maritime

Danske Rederier

Danske Speditører

Datatilsynet

Den Danske Dommerforening

Domstolsstyrelsen

EKF – Danmarks Eksportkredit

Finans Danmark

Finansforbundet

Finansministeriet
Forsvarets Efterretningstjeneste
Forsvarsministeriet
Færøernes Landsstyre
Grønlands Selvstyre
Justitsministeriet
Landbrug og Fødevarer
OXFAM IBIS
Politiets Efterretningstjeneste
Rigsombuddet på Færøerne
Rigsombudsmanden i Grønland
Rigsadvokaten
Rigspolitichefen
Rigsrevisionen
Skatteministeriet
SMVdanmark
Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk Kriminalitet
Statsministeriet
Toldstyrelsen
Transportministeriet
Udenrigsministeriet

Følgende organisationer, myndigheder m.v. har haft bemærkninger til lovforslaget:

Dansk Erhverv
Dansk Industri